

κατὰ τὰ διάφορα συναισθήματα ὑφ' ὧν ἐκάστοτε κατέχονται. Ἄς εὐαρεστηθῶσι λόγου χάριν νὰ παρατηρήσωσιν ἐν τῷ κατόπτρῳ τὴν ἑκφράσιν τοῦ προσώπου των, ὅταν ἀνακαλῶσιν εἰς τὴν συνείδησιν αὐτῶν ἀγαθὴν τινα πράξιν, τὴν σωτηρίαν ὁρφανοῦ τινος παιδίου ἢ τὴν ἀνακούφισιν δυστυχοῦς τινος χήρας ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον. Ἐπειτα δὲ ἄς εὐαρεστηθῶσιν αἱ αὐταὶ κυρίαι νὰ παρατηρήσωσιν ἐν τῷ κατόπτρῳ τὴν ἑκφράσιν τοῦ προσώπου των, ὅταν αἱ καρδιαὶ αὐτῶν εἶναι ἐμπεφορῆμεναι μίσους, φθόνου, δυσμενείας, ὀργῆς, ἀγανακτήσεως ἢ ἄλ-

λου τινὸς μοχθηροῦ πάθους. Καὶ τότε αἱ εὐγενεῖς καὶ περικαλλεῖς ἡμῶν ἀναγνώστρια εὐκόλως θὰ ἐννοήσωσι, τί εἶνε τὸ φυσιογνωμικῶς φραῖον καὶ τί τὸ φυσιογνωμικῶς εἰδεχθές, καὶ ποία εἶνε ἡ ἀληθὴς φυσιογνωμικῆς τῆς καλλονῆς θεραπεία.

Ἐρνέστος Σούλτζς. *)

*) Συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου: «Περὶ ἐξωραϊστικῆς τοῦ προσώπου μορφώσεως. Φυσιογνωμικαὶ μελέται καὶ συμβουλαί.» (Ἐκδόσις δευτέρα, ἐν Βερολίνῳ, Ἐκδοτ. Freund und Jeckel.

ΤΟ ΑΣΩΣΤΟ ΡΟΥΒΛΙ.

ὑπὸ ΝΙΚΟΛΑΙ ΛΙΕΣΚΩΒ.

1.

Ἐπάρχει εἰς τὸν λαὸν μία δεισιδαιμονία, καθ' ἣν πιστεύεται ὅτι εἰμπορεῖ κανεὶς μὲ μαγικά μέσα νὰ ἀποκτήσῃ ἐν ρούβλιον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐξοδεύεται ποτέ. Ἀλλὰ μόνον μὲ φρικτὰ διαβολικὰ μέσα ἀποκτάται αὐτὸ τὸ ρούβλι. Ἀπὸ τὰς πολλὰς ἱστορίας τῶν φαντασμάτων, αἱ ὁποῖαι συσχετίζονται μὲ τὸ ἄσωστο τοῦτο ρούβλι, μία μόνη μοῦ εἶνε γνωστὴ, ἡ ἐξῆς: Ὁ θέλων νὰ λάβῃ τὸ θαυματουργὸν τοῦτο ρούβλι, παίρνει κατὰ τὴν νύκτα τῶν Χριστουγέννων μία γάτα ὀλόμαυρη, χωρὶς κανένα σημάδι, εἰς τὸν βραχίονά του, πηγαίνει καὶ σταματᾷ εἰς ἓνα σταυροδρόμι, τοῦ ὁποῦ οὗ ἓνας δρόμος νὰ βγαίνει εἰς νεκροταφεῖον, καὶ ἐκδέτει τὴν γάταν πρὸς πώλησιν, συγχρόνως δὲ πρέπει νὰ τὴν σφίγγῃ δυνατὰ ἕως ὅτου ν' ἀρχίσῃ νὰ νιαουρίζῃ. Ἐπειτα κλείει τοὺς ὀφθαλμούς. Ὅλ' αὐτὰ πρέπει νὰ γείνουν ὀλίγην ὥραν πρὸ τοῦ μεσονυκτίου. Ἀκριβῶς τὰ μεσάνυχτα ἔρχεται ἓνας ἀγοραστής. Οὗτος θὰ προσφέρῃ μεγάλην τιμὴν διὰ τὸ πτωχὸν ζῶον, ἀλλ' ὁ πωλητὴς δὲν πρέπει νὰ δεχθῇ οὔτε περισσότερον οὔτε ὀλιγώτερον ἀπὸ ἓνα ρούβλι. Ὁ ἀγοραστὴς θὰ προσπαθῇ παντοιοτρόπως ν' ἀγοράσῃ, ἀκριβὰ τὸ ζῶον, ἀλλ' ὁ πωλητὴς ὀφείλει νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὸ ἓνα ρούβλι. Ἄν ἐκεῖνος παραδεχθῇ καὶ δώσῃ τὸ ρούβλι, πρέπει ὁ πωλητὴς νὰ τὸ κρύψῃ ἀμέσως εἰς τὴν τσέπην του καὶ νὰ τὸ κρατῇ δυνατὰ μὲ τὸ χέρι. Ἐπειτα δὲ ἀπέρχεται μὲ βῆμα ταχὺ χωρὶς νὰ στρέψῃ πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ πρόσωπον. Αὐτὸ τὸ ρούβλι δὲν ἐξοδεύεται ποτέ, τοῦτ' ἐστὶ, ὅσάκις καὶ ἂν δαπανᾷται, μένει ὅμως πάντοτε ἐν τῷ θυλακίῳ. Ἄν λόγου χάριν ὀφείλει τις νὰ πληρώσῃ ἑκατὸν ρούβλια, βάζει τὸ χέρι του ἑκατὸ φορὲς εἰς τὴν τσέπην καὶ βρᾷζει κάθε φορὰ ἀπὸ ἓνα ρούβλι. Ἐννοεῖται ὅτι ὅλ' αὐτὰ εἶνε δεισιδαιμονίαι, ἐν τοῦτοις ὅμως ὑπάρχουν ἀρκετοὶ ἀπαίδευτοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν στερεὰν τὴν πεποίθησιν ὅτι εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ ἀποκτήσῃ αὐτὸ τὸ θαυμάσιον ρούβλι.

Ὅτε ἤμην παιδίον, ἐπίστευον καὶ ἐγὼ εἰς αὐτό...

2.

Μίαν νύκτα, παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων, κατὰ τὰ παιδικὰ μου ἔτη, ἡ τροφός μου φέρουσά με εἰς τὴν κλίνην μοι ἔλεγεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸ χωριὸν εἶναι ἀκόμα ἔξυπνοι καὶ κάνουν μάγιά διὰ νὰ λάβουν τὸ

«θαυματουργὸ ρούβλι». Μοι ἔλεγεν ὅτι ὅστις θέλει νὰ πορισθῇ αὐτὸ τὸ ρούβλιον, τώρα ἔχει νὰ ὑποστῇ τὸν μεγαλύτερον φόβον τοῦ βίου του, διότι πρέπει νὰ πραγματοποιῇ μὲ τὸν διάβολον πρόσωπον πρὸς πρόσωπον εἰς τὸ μέσον μιᾶς ἐρήμου τριόδου περὶ τῆς ἀγοραπωλησίας μιᾶς γαλῆς. Ὡς ἀντάλλαγμα ὅμως τοῦ φόβου τοῦτου, περιμένουσιν αὐτὸν κατόπιν αἱ μεγαλύτεραι χαραὶ καὶ ἀπολαύσεις...

Πόσα φραῖα πράγματα εἰμποροῦσε κανεὶς ν' ἀγοράσῃ μ' αὐτὸ τὸ ἄσωστο ρούβλι! Τί θὰ ἔκανα, ἂν τὸ ἔπιανα ποτὲ 'ς τὰ χέρια μου! Τότε ἤμουν παιδίον ὀκτῶ ἐτῶν, ἀλλὰ εἶχα παρευρεθῇ μίαν φορὰν εἰς τὴν πόλιν Κράνυ κατὰ τὴν ἀγορὰν τῶν Χριστουγέννων καὶ ἐγνώριζα ἤδη πολλὰ ἀντικείμενα τὴν ῥωσικῆς τέχνης πωλούμενα εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκείνην. Ἐγνώριζα ὅτι ὑπάρχουν διάφορα γλυκύσματα, κίτρινα, ἄσπρα, χαλβάδες, ζαχαρωτά, ζαχαρόπλαστα ὀπωρικά, μακαρόνια, τάρταλα διὰ τοὺς πλουσίους καὶ σταφύλια ξηρά. Ἐγνώριζα ὡσαύτως διαφόρους εἰκόνας χρωματιστάς καὶ πολλὰ ἄλλα φραῖα πράγματα, διὰ τὰ ὁποῖα ὅμως τὰ χρήματά μου δὲν ἦσαν ἀρκετά, διότι ἐλάβαινα τότε ὡς δῶρον ἐν ἀργυροῦν ρούβλιον, ἀλλὰ κανὲν «θαυματουργὸν ρούβλιον».

Ἡ τροφός μου ἔκλινεν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν μου καὶ μοι ἐψηθύρισεν εἰς τὸ οὖς, ὅτι τώρα θὰ ἀλλάξουν τὰ πράγματα, διότι ἡ μάμμη μου ἔχει ἐν «θαυματουργὸν ρούβλι» καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὸ χαρίσῃ εἰς ἐμέ. Πρέπει ὅμως νὰ εἶμαι πολὺ προσεκτικὸς, ἂν δὲν θέλω νὰ χάσω αὐτὸ τὸ ρούβλι, διότι ἔχει μίαν παραδοξοτάτην ιδιότητα. «Ποίαν ιδιότητα;» ἠρώτησα ἐγώ.

«Αὐτὰ ὅλα θὰ σοῦ τὰ ἐξηγήσῃ ἡ μάμμη, τώρα ὅμως κοιμήσου, καὶ αὔριο, ὅταν σηκωθῇς, ἡ μάμμη θὰ σοῦ φέρῃ τὸ ἄσωστο ρούβλι καὶ θὰ σοῦ εἴπῃ, πῶς πρέπει νὰ τὸ μεταχειρίζεσαι». Περιχαρὴς ἐκ τῆς ὑποσχέσεως ταύτης, προσεπάθησα ν' ἀποκοιμηθῶ ταχέως, διὰ νὰ συντομεύσω τὸν χρόνον τῆς προσδοκίας καὶ ἀνυπομονησίας.

3.

Ἡ μάμμη δὲν μὲ ἐξηπάτησεν. Ἡ νύξ παρῆλθε δι' ἐμέ ταχεῖα. Ὅτε ἀφύπνισθην, ἵστατο ἡδὴ ἡ μάμμη μου μὲ τὴν σκούφια τῆς παρὰ τῇ κλίνῃ μου καὶ ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα ἐν στιλπνόν, λεπτῶς κεχαραγμένον ἀργυροῦν ρούβλιον.

«Νὰ τὸ ροῦβλι, ποῦ δὲν ἐξοδεύεται ποτέ· πάρε το καὶ πῆγαινε 'ς τὴν ἐκκλησιά. Ὅταν τελειώσῃ ἡ λειτουργία, ἐμεῖς οἱ γέροντες θὰ πάμε 'ς τοῦ παπᾶ Βασίλη, ἐσὺ ὅμως μπορεῖς νὰ πᾶς μόνος σου 'ς τὴν ἀγορὰ καὶ νὰ ἀγοράσῃς ὅ,τι ἐπιθυμεῖ ἡ καρδιά σου. Ἄμα εὗρης κάτι τι ποῦ νὰ σοῦ ἀρέσει, βάζεις τὸ χέρι σου 'ς τὴν τζέπη καὶ πληρώνης μὲ ἓνα ροῦβλι. Τὸ ροῦβλι σου θὰ τὸ ξαναυρίσκῃς πάντα 'ς τὴν τζέπη σου.

«Ναί», ἀπήντησα «τὰ ξέρω ὅλα».

Ἐπίεσα τὸ ροῦβλιον ἐντὸς τῆς χειρός μου καὶ τὸ ἐκράτουν σπασμωδικῶς. Ἡ μάμμη ἐξηκολούθησε:

Τὸ ροῦβλι ἐπιστρέφει πάντα ὅπισω, ὅσο καὶ ἂν ἐξοδεύεται· αὐτὸ εἶνε ἀλήθεια, δὲν μπορεῖ ποτέ νὰ ἐξοδευθῇ ὀλοτελῶς· ἀλλὰ ἔχει καὶ μίαν ἄλλη περιέργη ιδιότητα, ἡ ὁποία μερικὲς φορὲς εἶνε πολὺ λυπηρά. Τὸ θαυματουργὸ ροῦβλι δὲν θ' ἀφανισθῇ ποτέ ἀπὸ τὴν τζέπη σου, ἐν ὅσῳ ἀγοράζεις πράγματα ὠφέλιμα εἰς τὸν ἑαυτὸν σου ἢ εἰς τοὺς ἄλλους. Μόλις ὅμως ἀγοράσεις, ἔστω καὶ γιὰ ἓνα γρόσσι, ἄχρηστα καὶ ἀνωφελῆ πράγματα, ἀμέσως τὸ ροῦβλί σου γίνεται ἄφαντο καὶ δὲν ξαναγυρίζει πλέον.

«ὦ!» ἀπήντησα, «γιαγιά μου, σὰς εὐχαριστῶ πολὺ, ποῦ μοῦ τὰ λέγετε ὅλα, ἀλλὰ σὰς διαβεβαίω, δὲν εἶμαι πλέον τόσο μικρὸς ὥστε νὰ μὴ γνωρίζω ποῖα πράγματα εἶναι ὠφέλιμα καὶ ποῖα ἄχρηστα».

Ἡ μάμμη ἔσεισε τὴν κεφαλὴν μειδιῶσα καὶ εἶπεν ὅτι ἀμφιβάλλει εἰς τοὺς λόγους μου· ἀλλ' ἐγὼ ἤρχισα μὲ ὀρκους νὰ τὴν διαβεβαίω, ὅτι γνωρίζω πολὺ καλά, νὰ μεταχειρίζωμαι χρήματα.

«Καλὰ!» εἶπεν ἡ μάμμη. «Ἐν τούτοις, θυμάσουνε τὰ λόγια μου!»

«Μεῖντε ἡσυχῇ! θὰ ἰδῇτε! θὰ ἔλθω ἔπειτα 'ς τοῦ παπᾶ Βασίλη μὲ τὰ ὠραιότερα πράγματα, καὶ τὸ ροῦβλι θὰ εἶνε ἀκόμα 'ς τὴν τζέπη μου».

«Θὰ χαρῶ πολὺ· θὰ ἰδοῦμε! Μὴν ἔχῃς ὅμως πολὺ πεποίθησι 'ς τὸν ἑαυτὸν σου, μὴ λησμονῇς ὅτι δὲν εἶνε καθόλου εὐκόλο νὰ διακρίνῃ κανεὶς τὰ ἀναγκαῖα πράγματα ἀπὸ τὰ περιττά».

«Θέλετε λοιπὸν νὰ πάμε μαζὶ 'ς τὴν ἀγορὰ;»

Ἡ μάμμη συγκατένευσε, μὲ εἰδοποίησεν ὅμως ἐκ τῶν προτέρων ὅτι οὔτε μὲ τὴν συμβουλὴν τῆς θὰ μὲ βοηθήσῃ, οὔτε θὰ μὲ ἀποτρέψῃ καθόλου ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς οἰοῦντοτε πράγματος, διότι ὁ κάτοχος τοῦ θαυματουργοῦ ροῦβλίου δὲν πρέπει νὰ δέχεται συμβουλὰς ἄλλων, ἀλλὰ ὀφείλει νὰ ὀδηγῇται μόνον ἀπὸ τὸ ἰδικόν του λογικόν.

«ὦ! ἀγαπητὴ μου γιαγιά» ἀπεκρίθην ἐγώ, «Δὲν χρειάζεται νὰ μοῦ δώσετε καμμιά συμβουλή, θὰ καταλαβαίνω ἀπὸ τὰ μάτια σας τί πρέπει νὰ κάνω».

«Τότε λοιπὸν πάμε». — Ἡ μάμμη ἔπεμψε τὴν ὑπηρετρίαν εἰς τοῦ παπᾶ Βασίλη νὰ τοῦ εἰπῇ, ὅτι θὰ ἔλθῃ λιγάκι ἀργότερα. Ἡμεῖς δὲ ἐπορεύθημεν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Χριστουγέννων.

4.

Ὁ καιρὸς ἦτο ὠραῖος, ἐλαφρὰ παγωνιά. Εὐωδία ἀπὸ φρέσκα ἀσπρόρρουχα καὶ ξύλινα παπούτσια, ἀπὸ κεχρί καὶ ἀρνοδέσματα ἦτο διακεχυμένη εἰς τὸν ἀέρα. Ἦτο πολὺς κόσμος μὲ γιορτιάτικα φορέματα 'ς τὴν ἀγορὰ. Τὰ παιδιά τῶν πλουσίων εἶχον ἤδη ἀγοράσῃ

μὲ τοὺς μποναμάδες τῶν πῆλινες σφυρίκτρες καὶ ἐξετέλουν ἐκκωφαντικούς συριγμούς. Τὰ πτωχότερα παιδιά, χωρὶς χρήματα, ἐστέκοντο εἰς τοὺς φραγμοὺς καὶ παρετήρουν μετὰ φθόνου τὰ ἄλλα. Ἐκατάλαβα ἀμέσως ὅτι καὶ αὐτὰ ἐπεθύμουν νὰ ἔχουν τοιαῦτα μουσικὰ ὄργανα διὰ νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν συναυλίαν τῶν ἄλλων παιδιῶν, καὶ . . . ἐκύτταξα τὴν μάμμη μου . . .

Πῆλιναι σφυρίκτραι δὲν εἶνε μὲν ἀναγκαῖα πράγματα, καὶ δὲν θὰ ἔφερον ἐδῶ καμμίαν πραγματικὴν ὠφέλειαν, ἐν τούτοις ὅμως τὸ πρόσωπον τῆς μάμμης μου δὲν ἐξέφραζεν οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον ψόγον κατὰ τοῦ σκοποῦ μου, νὰ ἀγοράσω δηλ. διὰ τὰ πτωχὰ παιδιά σφυρίκτρας, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα ἡ φιλοφρονητικὴ ὄψις τῆς ἐφαίνετο ἐκφράζουσα ἐπιδοκιμασίαν.

Ἐνέδηκα ἀμέσως τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιόν μου, ἐξήγαγον τὸ ροῦβλιον καὶ ἠγόρασα ἐν ὀλῳκλήρῳ κιβώτιον σφυρικτῶν. Ἐλαβα μάλιστα καὶ ρέστο. Ἐδῆκα τὸ ὑπόλοιπον τοῦτο εἰς τὸ θυλάκιόν μου, ἐξήτησα περίφορος διὰ τῶν δακτύλων νὰ βεβαιωθῶ ἂν τὸ ἀνεξόδευτο ροῦβλι εὐρίσκετο εἰσέτι ἐκεῖ, καὶ πραγματικῶς! ἦτο ἀκόμη εἰς τὴν τζέπην μου ὅπως καὶ πρὸ τῆς ἀγορᾶς τῶν σφυρικτῶν. Ἦδη ἔλαβον παρ' ἐμοῦ ὅλα τὰ παιδιά ἀπὸ μίαν σφυρίκτραν, τὰ πτωχὰ ἦσαν τώρα ἐπ' ἴσης εὐτυχῇ ὅπως τὰ πλούσια καὶ ἐσύριττον μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις τῶν πνευμόνων των. Ἡ μάμμη ἐπορεύθη μαζὶ μου περαιτέρω καὶ μοὶ εἶπε:

«Αὐτὸ ποῦ ἔκαμες ἦτο καλὴ πράξις· πρέπει καὶ τὰ πτωχὰ παιδιά νὰ χαίρωνται 'ς τὸ παιγνίδι ὅπως καὶ τὰ πλούσια· ὅποιος εἰμπορεῖ νὰ κάμῃ καὶ εἰς αὐτὰ μίαν χαράν, δὲν πρέπει νὰ τὸ παραμελῇ. Πρὸς ἀπόδειξιν τούτου βάλε τὸ χέρι 'ς τὴν τζέπη σου καὶ βεβαιώσου ἂν τὸ ροῦβλι εἴν' ἀκόμα 'ς τὴν θέσιν του.

Ἐπῆκουσα καὶ . . . τὸ ροῦβλι ἦτο ἀκόμη ἐκεῖ.

«Ἄ, τώρα ξέρω τὴν τέχνη, ἐσκέφθην, τώρα μπορῶ ἐλεύθερα νὰ κάνω ὅτι πρέπει.

5.

Εἰσῆλθον εἰς ἓν κατάστημα, ὅπου ἐπωλοῦντο ὑφάσματα, καὶ ἠγόρασα φορέματα δι' ὅλα μας τὰ κοράσια. Διὰ τὴν μίαν ροδόχρουν ὑφασμα, διὰ τὴν ἄλλην κυανοῦν· διὰ τὰς γυναῖκας ἠγόρασα ποικιλόχρωμα μανδύλια τῆς κεφαλῆς· καὶ ὁσάκις ἔδετον τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιόν μου διὰ νὰ πληρώσω, τὸ ροῦβλιον ἦτο πάντοτε εἰς τὴν θέσιν του. Ἡ θυγάτηρ τῆς οἰκονόμου, ἣτις ἦτο μεμνηστευμένη, καὶ ἔμελλε προσεχῶς νὰ ὑπανδρευθῇ, ἔλαβε δύο κομβία χρυσᾶ. Διὰ νὰ εἰπῶ εὐκρινῶς τὴν ἀλήθειαν, ἐφοβούμην πολὺ μήπως ἡ ἀγορὰ αὕτη καταστήσῃ αἴφνης ἄφαντον τὸ ροῦβλι μου· ἀλλὰ ἡ μάμμη ἐκύτταξεν ἀκόμη μὲ βλέμμα φιλόφρον, καὶ τὸ ροῦβλί μου εὐρέθη πάλιν εὐτυχῶς καὶ μετὰ τὴν ἀγορὰν ταύτην ἐν τῷ θυλακίῳ μου.

«Εἰς κάθε νύμφη ἀρμόζει νὰ στολίζεται» εἶπεν ἡ μάμμη μου· «ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου εἶνε σπουδαία ἡμέρα εἰς τὴν ζωὴν μιᾶς κόρης, καὶ διὰ τοῦτο εἶνε ἄξιος ἐπαίνου, ὅστις προσπαθεῖ νὰ τὴν χαροποιήσῃ — ἔκαμες πολὺ καλὰ ὅπου ἠγόρασες καὶ γιὰ τὴν νύμφη κάτι τι».

Ἐπειτα ἠγόρασα καὶ διὰ τὸν ἑαυτό μου παντὸς εἶδους γλυκίσματα καὶ πολλὰ καρύδια, ἔπειτα δὲ εἰς ἄλλο τι κατάστημα ἠγόρασα ἐν μέγα ψαλτήριον, ἀπαράλλακτα ὡσὰν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶχε 'ς τὸ τραπέζι τῆς ἡ γράφια

ποῦ ἄρμεγε τὲς ἀγελάδες μας. Ἡ πτωχὴ γραῖα ἀγαποῦσε πολὺ αὐτὸ τὸ βιβλίον, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν τὸ βιβλίον ἄρρεσε πολὺ καὶ εἰς ἓνα μωσχάρι, τὸ ὁποῖον ἀνετρέφετο μέσα εἰς τὸ δωμάτιόν της. Τὸ μωσχάρι εἶχε πολλὰς ὥρες εὐκαιρες, καὶ τὲς ἐπαφελήθη διὰ νὰ φάγη τὲς ἄκρες τοῦ βιβλίου. Ἡ πτωχὴ γραῖα ἐστερήθη ἑξαφνα τῇ μόνῃ χαρᾷ ὅπου εἶχε, νὰ διαβάξῃ τὸ ψαλτήρι καὶ νὰ παρηγορεῖται. Διὰ τοῦτο ἀπὸ τότε ἦτο πολὺ λυπημένη.

Ἦρην ἐντελῶς πεπεισμένος ὅτι ἡ ἀγορὰ αὐτοῦ τοῦ ψαλτηρίου δὲν ἦτο περιττὴ καὶ πραγματικῶς δὲν ἦπατήθη. Τὸ ροῦβλίον μου εὐρίσκετο εἰσέτι ἐν τῷ θυλακίῳ μου.

Τώρα πλέον ἤρχισα νὰ ἀγοράζω ἀφθόνως πάντα ὅσα ἐνόμιζον ὡς ἀναγκαῖα, ἠγόρασα δὲ καὶ πράγματα πολὺ ἀμφιβόλου ἀξίας. Οὕτω λ. χ. ἠγόρασα διὰ τὸν ἀμαξηλάτην μας Κωνσταντῖνον ἓνα ὠραῖον δερμάτινον ζωστήρα, καὶ διὰ τὸν εὐθυμον ὑποδηματοποιὸν Ἰγγόρκα μίαν φουσαρμόνικαν. Τώρα πλέον δὲν παρετήρουν τὸ πρόσωπον τῆς μάμμης μου, δὲν ἔδιδαν καμμίαν προσοχὴν εἰς τὴν ὄψιν της. Ἐγὼ ἤμην τὸ κέντρον ὅλης τῆς ἀγορᾶς — ὅλοι μὲ παρετήρουν, ὅλοι ὠμίλουν περὶ ἐμοῦ, καὶ ὅλοι μὲ ἠκολούθουν.

Ἡσθάνθην νέον καὶ τέως ἀγνωστον συναίσθημα, ἐπεθύμουν νὰ γνωρίζωμαι ἀπὸ ὅλους, νὰ ἀκολουθῶμαι ἀπὸ ὅλους, νὰ εἶμαι τὸ ἀντικείμενον τοῦ γενικοῦ θαυμασμοῦ διὰ τὴν εὐφύϊαν μου, διὰ τὸν πλοῦτόν μου, διὰ τὴν καλασύνην μου.

Δὲν ἤμην πλέον ἡσυχος, δὲν ἤμην εὐχαριστημένος.

6.

Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον παρουσιάσθη ἐνώπιόν μου παχύσαρκός τις πραγματευτὴς, δὲν εἰσεύρω ἀπὸ ποῖον μέρος, καὶ ἀποκαλύψας τὴν κεφαλὴν του μοῦ εἶπε: «Ἐγὼ εἶμαι ὁ χονδρότερος καὶ ὁ ἐμπειρότερος ἀπὸ ὅλους, ἐμὲ δὲν μπορείτε νὰ μὲ γελάσετε. Ξεύρω ὅτι εἰμπορεῖτε νὰ ἀγοράσετε ὅλα τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, διότι ἔχετε τὸ ροῦβλι ποῦ δὲν ἐξοδεύεται ποτέ. Αὐτὸ δὲν εἶνε μεγάλη τέχνη, ἐν τούτους ὅμως ὑπάρχει ἓνα πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δὲν μπορείτε νὰ ἀγοράσετε».

«Ναί, ἂν τὸ πρᾶγμα εἶνε ἀνωφελές, βέβαια δὲν μπορῶ νὰ τὸ ἀγοράσω».

«Τί ἐννοεῖτε μὲ τὸ ἀνωφελές; Δὲν ἔχω καθόλου σκοπὸ νὰ σᾶς ὁμιλήσω δι' ἀνωφελῆ πράγματα. Παρατηρήσατε, ποῖος μένει ἀκόμη πλησίον μας, ἂν καὶ ἔχετε ἀκόμη τὸ ροῦβλι. Διὰ τὸν ἑαυτόν σας ἠγοράσετε μόνον γλυκίσματα καὶ καρύδια, μόνον διὰ τοὺς ἄλλους ἠγοράσατε ἀφέλιμα πράγματα. Καὶ τώρα κυττάζετε γύρω σας νὰ ἰδῆτε πῶς αὐτοὶ οἱ ἄλλοι σᾶς ἀνταμείβουν τὰς εὐεργεσίας σας. Τώρα πλέον σᾶς ἐλησμόνησαν ὅλοι».

Ἐρριψα ἐν βλέμμα πέριξ μου καὶ πρὸς μεγίστην μου ἐκπληξίν εἶδα ὅτι ὁ παχύσαρκος πραγματευτὴς καὶ ἐγὼ ἤμεθα μόνοι, καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι εἶχον φύγη. Καὶ ἡ μάμμη μου ὡσαύτως εἶχε φύγη, ἐγὼ δὲ καθόλου δὲν τὴν εἶχα συλλογισθῇ. «Ὅλοι οἱ ἄλλοι εἶχον συναθροισθῇ πέριξ ἐνὸς ἰσχυροῦ καὶ ὑψηλοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἐπάνω ἀπὸ τὴ γούνα του ἐφοροῦσε ἓνα μακρὸν γελέκομε ὕαλινα κομβία, ἐκ τῶν ὁποῖαν εἰς πᾶσάν του κίνησιν ἐξήρχετο μία ἀσθενὴς καὶ ἀμυδρὰ λάμψις.

Ἐκτὸς τοῦ περιέργου τούτου γελέκου τοῦ ὁ ἰσχνός

αὐτὸς ἀνὴρ ποῦ δὲν εἶχε τίποτε τὸ ἐλκυστικόν. Καὶ ὅμως ὅλοι ἔτρεχον κατόπιν του, ὅλοι τὸν παρετήρουν, ὡς νὰ ἦτο ὁ ἀξιοπεριεργότερος ἀνὴρ τοῦ κόσμου.

«Δὲν βλέπω τίποτε περίεργον ἔς αὐτόν» εἶπα εἰς τὸν συνοδεύοντά με.

«Μπορεῖ νὰ ἔχετε δίκαιον, ἀλλὰ βλέπετε πῶς ἀρέσει εἰς ὅλους. Κυττάζετε — αὐτὸν ἀκολουθεῖ ὁ ἀμαξίας σας Κωνσταντῆς μὲ τὸ ὠραῖο τὸ ζωνάρι, αὐτὸν ἀκολουθεῖ ὁ ὑποδηματοποιὸς μὲ τὴν φουσαρμόνικάν του, ἡ νύμφη μὲ τὰ κομπιά της, ἀκόμα δὲ καὶ ἡ γραῖα μὲ τὸ ψαλτήρι της, καὶ ὅλα τὰ παιδιὰ μὲ τὲς σφυρίκτρες των.»

Ἐκύτταξα πέριξ μου, καὶ πραγματικῶς, ὅλοι ἠκολούθουν αὐτόν τὸν ἰσχνὸν πραγματευτὴν μὲ τὰ ὕαλινα κομπιά, καὶ ὅλοι τὸν ἐθαύμαζαν. Συναίσθημα ἀγανακτήσεως μὲ κατέλαβε, διότι αὐτὴ ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἀνθρώπων μοι ἐφάνη ὡς μεγάλη προσβολὴ καὶ περιφρόνησις καὶ ἀπεφάσις ἀμέσως νὰ παραγκωνίσω αὐτόν τὸν ἀνὴρ ποῦ μὲ τὰ ὕαλινα κομπιά.

«Καὶ νομίζετε ὅτι δὲν εἰμπορῶ νὰ τὸν ὑπερτερήσω;»

«Αὐτὸ εἶναι τοῦλάχιστον ἡ πεποίθησίς μου» ἀπήντησεν ὁ παχὺς πραγματευτὴς.

«Τότε λοιπὸν ἀμέσως θὰ σᾶς ἀποδείξω ὅτι ἀπατάσθε» ἀνέκραξα καὶ δραμὼν ταχέως πρὸς τὸν ἀνδρα μὲ τὸ γελέκον ἀνεφώνησα:

«Ἀκούσατε, θέλετε νὰ μοῦ πωλήσετε τὸ γελέκοσας;»

Ὁ κάτισχνος ἀνὴρ ἐστράφη πρὸς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, οὕτως ὥστε τὰ κομπία του ἀπῆστραψαν ἀμυδρὰν τινα λάμψιν, καὶ εἶπε:

«Μὲ ὅλην τὴν εὐχαρίστησιν σᾶς τὸ πωλῶ, ἀλλὰ εἶνε πολὺ ἀκριβόν».

«Δι' αὐτὸ μὴ σας μέλη, εἰπέτε μου μόνον πόσον στοιχίζει».

Ὁ ἀνὴρ ἐγέλασε χλευαστικῶς καὶ εἶπε:

«Καθὼς βλέπω εἰσθε ἀκόμη πολὺ ἀπειρος, καὶ δὲν μοῦ φαίνεται καθόλου παράδοξο κατὰ τὴν ἡλικίαν σας· δὲν ἐννοεῖτε οὔτε κἂν περὶ τίνος πρόκειται. Τὸ γελέκο μου δὲν στοιχίζει τίποτε, διότι οὔτε λάμπει οὔτε ζεσταίνει· τὸ γελέκο, σᾶς τὸ δίδω χάρισμα· ἀλλὰ διὰ κάθε κομπὴ τοῦ γελέκου πρέπει νὰ μοῦ πληρώσετε ἓνα ροῦβλι. Αὐτὰ τὰ κομπιά εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν ζεσταίνουν οὔτε λάμπουν μόνον των, εἰμποροῦν ὅμως νὰ λάμπουν ὅταν τὰ βλέπῃ ὁ ἥλιος, καὶ δι' αὐτὸ ἀρέσουν εἰς ὅλους».

«Καλὰ,» ἀπεκρίθην ἐγὼ «σᾶς πληρώνω διὰ κάθε κομπὴ ἓνα ροῦβλι, — βγάλετε τὸ γελέκο σας».

«Δὲν μπορῶ νὰ τὸ βγάλω, προτοῦ νὰ μοῦ μετρήσετε τὰ χρήματα».

«Πολὺ καλὰ, ἰδοὺ!»

Ἐβαλα τὸ χέρι μου ἔς τὴν τζέπη καὶ ἔβγαλα ἓνα ροῦβλι. Ἐπειτα ἔβαλα διὰ δευτέραν φορὰν τὸ χέρι μου ἔς τὴν τζέπη, ἀλλὰ . . . ἡ τσέπη μου ἦταν ἀδειανή . . . τὸ θαυματουργὸ ροῦβλι μου δὲν εὐρίσκετο πλέον . . . ἦτον χαμένο . . . ἄφαντον . . . διὰ παντός. Ὅλοι οἱ ἀνὴρ ποῦ μὲ ἐκκύταζαν καὶ ἐγελοῦσαν.

Ἐκλαυσα πικρὰ δάκρυα καὶ . . . ἐξύπνησα.

7.

Ἦτον ἤδη πρωΐ. Ἡ μάμμη μου ἴστατο παρὰ τῇ κλίνῃ μου κρατοῦσα εἰς τὴν χεῖρα ἐν ἀργυροῦν ροῦβλιον, τὸ σύνηδες χριστοῦγεννιάτικο δῶρόν μου.

Ἐνόησα ὅτι ὅλα τὰ συμβάντα ἐκεῖνα ἦσαν μόνον ὄνειρα, καὶ ἔσπευσά νὰ διηγηθῶ εἰς τὴν μάμμην μου τὸ αἴτιον, διὰ τὸ ὅποιον ἔκλαυσα.

«Παιδάκι μου»

ἀπήντησεν ἡ μάμμη «τὸ ὄνειρό σου εἶνε ὠραῖο, ἂν μάλιστα τὸ ἐννοήσης ὀρθῶς. Εἰς τοὺς μύθους καὶ εἰς τὰ παραμύθια ὑπάρχουν πολλάκις κρυμμένοι μεγάλοι ἀλήθειαι. Τὸ ροῦβλι, τὸ ὅποιον δὲν ἐξοδεύεται ποτέ, εἶνε κατὰ τὴν γνώμην μου τὸ ταλέντο, ἡ εὐφυΐα, τὴν ὁποίαν δίδει ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὴν γέννησίν του.

Αὕτη ἡ εὐφυΐα ἀναπτύσσεται, αὐξάνει, ὅταν ὁ ἄνθρωπος εἰξεύρη νὰ συγκρατῇ τὰς δυνάμεις του. Τὸ ροῦβλι ποῦ δὲν ἐξοδεύεται ποτέ, εἶνε μία δύναμις, ἡ ὁποία δύναται νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀρετὴν πρὸς ὄφελος τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ εἰς τοῦτο συνίσταται ἡ μεγαλητέρα ἀπόλαυσις διὰ κάθε ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἔχει καλὴν καρδίαν καὶ καθαρὸν νοῦν. Ὅτι δὴποτε πράττει ὁ ἄνθρωπος οὗτος πρὸς ὠφέλειαν καὶ εὐημερίαν τοῦ πλησίον, δὲν ἐλαττώνει καθόλου τὸν πνευματικόν του πλοῦτον,

ἀλλὰ τοῦναντίον, ὅσα περισσότερα καλὰ ἐξέρχονται ἐκ τῆς καρδίας του τόσο πλουσιώτερα γίνεται αὕτη ἡ καρδιά του. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος μὲ τὸ γελέκο ἐπάνω ἀπὸ τὴ γούνα εἶνε ἡ ματαιότης, διότι τὸ νὰ φορῇ

κανεῖς γελέκο μὲ γυάλινα κομπιά ἐπάνω ἀπὸ τὴ γούνα του εἶνε τόσο ἀνωφελὲς καὶ περιττόν, ὅσον τὸ νὰ ἐπιδιώκῃ ἐπαίνους καὶ ἐγκώμια καὶ τὰ τοιαῦτα. Αὕτη ἡ

ματαιότης σκοτίζει τὸν νοῦν μας. Ὅσα ἔκαμες μὲ τὸ θάυματουργό σου ροῦβλι εἶναι πολὺ μικρά, ὅταν συλλογισθῇ κανεῖς τί εἰμποροῦσες νὰ κάμῃς μὲ αὐτὸ τὸ ἄσωστο ροῦβλι. Ἐφυγες ἀπὸ ἐμέ, ἡ ὁποία εἰς τὸ ὄνειρό σου ἤμουν ἡ προσωποποίησις τῆς πείρας. Ἐπαυσες αἴφνης νὰ συλλογίζεσαι τὴν ὠφέλειαν τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἐζητοῦσες μόνον νὰ σὲ θαυμάζουν καὶ νὰ σὲ ἐπαινούν. Ἡδέλησες νὰ ἀγοράσῃς ὅλα τὰ γυάλινα κομπιά, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν καμμίαν ἐσωτερικὴν ἀξίαν, καὶ τότε αἴφνης ἐχάθη καὶ ἡ δόξα σου. Ἦτο φυσικώτατον, καὶ χαίρω πολὺ ὅπου ἔλαβες αὐτὸ τὸ μάθημα εἰς τὸν ὕπνῳ σου. Εὐχομαι νὰ μείνῃ εἰς τὸν νοῦν σου ἀνεξάλειπτο αὐτὸ τὸ ὄνειρο. Πάμε τώρα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, κ' ἐπειτα ἀπὸ τὴ λειτουργία πηγαίνουμε εἰς τὴν ἀγορὰ καὶ ψωνίζουμε ὅλα ὅσα ἠγόρασες εἰς τὸ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΑΛΛΟΝΗ.

Εἰκὼν ὑπὸ C. W. Pittard.

ὄνειρό σου, διὰ τοὺς πτωχοὺς».

«Ὅχι ὅλα, γιατί μου! Ἐνα μόνον ὄχι!»

Ἡ μάμμη ἐμειδίασε καὶ εἶπε:

«Βέβαια γνωρίζω πῶς δὲν θέλεις ν' ἀγοράσῃς τὰ γυάλινα κομπιά».

«Οὐτέ γλυκίσματα οὔτε καρύδια» ἀπήντησα ἐγώ.

Ἡ μάμμη ἔγινε σκεπτική καὶ εἶπε: «Δὲν ἐννοῶ γιατί νὰ στερηθῇς καὶ σὺ μιὰ μικρὰ εὐχαρίστησι. Ἄν ὅμως μπορεῖς ν' ἀγοράσῃς κάτι τι καλῆτερο, τότε μά- λιστα».

Ἐνηγκαλίσθην τὴν μάμμη μου καὶ ἔκλαυσα. Ἡ μάμμη ἐνόησεν ἀμέσως ὅτι αὐτὰ τὰ Χριστοῦγεννα δὲν θὰ ἐξώδευα τὰ χρήματά μου μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν μου.

Ὅτε πραγματικῶς ἐξετέλεσα τὴν πρόθεσίν μου

ταύτην, ἡ ψυχὴ μου ἐνεπλήσθη τοιαύτης χαρᾶς, ὅταν οὐδέποτε πρότερον εἶχον αἰσθανθῇ. Ἐκ τῆς συναι- σθήσεως ὅτι ἐδυσίασα τὰς μικρὰς μου διασκεδάσεις χάριν τῶν ἄλλων, ἡσθάνθην πλήρη καὶ ἀμιγῆ εὐδαι- μονίαν.

Ἐκαστος εἰς τὴν θέσιν μου εἰμπορεῖ νὰ λάβῃ πείραν τοῦ εἰς ἐμὲ συμβάντος· καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἐν τοῖς λόγοις μου οὐδὲν ψεῦδος θὰ εὔρῃ, ἀλλὰ μόνον ἀλή-θειαν.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΑΠΟΔΗΜΟΥΝΤΑ.

Ἐν Ἀθήναις 9/21. Δεκεμβρίου.

Ἀγαπητέ,

Μετὰ τὸ γεῦμα, δὶς ἢ τρίς τῆς ἐβδομάδος, κάμνω περίπατον μέχρι Πατησίων, διὰ τῆς μακρᾶς καὶ εὐθείας ὁμωνύμου λεωφόρου, ἐφ' ἧς κεῖται ἡ πολυτεχνικὴ Σχολή, καὶ τὸ Κεντρικὸν Μουσεῖον. Ἐχῶ ἐκλέξῃ θέσιν τινὰ ἐξ ἧς, στηριζόμενος ἐπὶ ἐνὸς μανδροτοιχοῦ, θεῶμαι τὸν Πειραιᾶ, τὸ Φάληρον, τὸν Σαρωνικόν, τὸν ἐλαιῶνα, ἀνελίσσόμενα γραφικῶς εἰς θαυμάσιον πανόραμα. Ὡς γυνὴ φιλάρεσκος διὰ νέας ἐκάστοτε στολῆς περιβάλλουσα τὸ κάλλος αὐτῆς, ὁ ὀρίζων ἐκεῖνος ἐκεῖ διὰ τῶν ποικίλων διαγραφῶν αὐτοῦ, ἐμποιεῖ ἐκάστοτε νέαν ἐκ-πληξίν, προκαλεῖ νέον θαυμασμόν. Μοὶ ἀρέσκει πρὸ πάντων ὅταν τὸ σύνολον ἐκεῖνο τῶν ἀποχρώσεων καὶ τῶν σχημάτων περικαλύπτῃ λεπτὴ διαφανὴς ὁμίχλη, ὑφ' ἧς τὸν ἀραχνοειδῆ πέπλον διαφαίνεται τὸ μαγευτικὸν τοπίον ἀμυδρόν, συγκεχυμένον, μαντευόμενον μάλλον ἢ βλεπόμενον, ὄνειράδες, κυμαινόμενον μεταξὺ ὑπάρ-ξεως καὶ ἀνυπαρξίας.

Προχθὲς λοιπὸν τὴν Τρίτην, ἀφ' οὗ παρέσχον καὶ πάλιν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου τὴν αἰσθητικὴν αὐτὴν ἀπόλαυσιν, ἐξηκολούθησα τὸν δρόμον μου. Ὁ καιρὸς ἦτο ὥραϊος, ὁ ἀῆρ βαλσαμώδης, τὸ ἀναπνέειν ἀληθῆς τέρψις· εὐρέθην πέραν τῶν Πατησίων· ὁ νοῦς μου ἔτρεχεν ἀπὸ σκέψεως εἰς σκέψιν. Αἰώνης ἡσθάνθην ἰσχυρὸν κλονισμόν, ἤκουσα φοβερὸν κρότον, ὡς ἐκπυρ-σοκροτήσεως πολλῶν ὁμοῦ τηλεβόλων καὶ εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν, εἶδον ἐν οἰκοδόμημα ἀνατινασσόμενον εἰς τὸν ἀέρα. Ὅλα αὐτὰ συνέβησαν τόσον αἰφνιδίως, τό-σον ταχέως ὥστε δὲν ἤμπορῶ νὰ σὲ βεβαιώσω τί ἡσθάν-θην πρῶτον καὶ τί δεύτερον. Ἦδη ἠκούοντο κραυγαί, ἔτρεχον ἄνθρωποι. Πλησίον μου διήλθε σπεύδων χω-ρικός τις. Τί τρέχει; τὸν ἐρωτῶ.

— Ὁ μύλος τοῦ Τσίγκρη τινάχθηκε 'ς τὸν ἀέρα· θὰ σκοτώθηκαν καὶ ἄνθρωποι!

Τὰς λέξεις ταύτας εἶπεν ἀσθμαίνων, ἐξακολουθῶν νὰ τρέχῃ· ἐτάχυνα κ' ἐγὼ τὰ βήματά μου ἀκολουθῶν αὐτόν.

Μετὰ δέκα περίπου λεπτὰ ἐφθάσαμεν εἰς τὸν τόπον τοῦ δυστυχήματος· τὸ εὐμέγεδρες ἐργοστάσιον, ὅπερ πρότερον ἦτο ἀτμόμυλος καὶ ἔπειτα μετεβλήθη εἰς πυ-ριτιδοποιεῖον, κατέκειτο διεσκορπισμένον εἰς σωρὸν ἀμόρφων ἐρείπων· φλόγες περιλείχουσιν τὰ ξύλινα αὐτοῦ μέρη καὶ ὑψοῦμεναι ὑπὲρ τὴν στέγην διέχεον ἀπαισίαν λάμψιν.

Τί εἶχε συμβῇ; Πλούσιος βιομήχανος Πειραιῶς θέ-λων ν' ἀγοράσῃ τὸ ἐργοστάσιον τοῦτο ἐκ τῆς ἐθνικῆς

τραπέζης, εἰς ἣν εἶχε μεταβιβάσθῃ ἡ κυριότης αὐτοῦ, ἦλθεν ἐκ Πειραιῶς ἐφ' ἀμάξης μετὰ τινος μηχανικοῦ καὶ ἐνὸς ὑπαλλήλου του. Ἡ ἀμαξία εἶχε σταματήσῃ πρὸ τῆς πύλης τοῦ ἐργοστασίου εἰς ὃ εἰσῆλθον οἱ τρεῖς ἄνδρες. Ὁ ἀμαξηλάτης ἠκολούθει κρατῶν ἀνημμένον σιγάρον εἰς τὰ χεῖλη.

— Δὲν τὸ σβύνεις, καὶ μένε, τὸ σιγάρο σου; ἐδῶ ἦτο μιὰ φορὰ πυριτιδοποιεῖον· ποιὸς ξεύρει τί μπορεῖ νὰ γίνη, εἶπεν ὁ ἐκ Πειραιῶς βιομήχανος.

Ὁ ἀμαξηλάτης δὲν ἔσβυσε τὸ σιγάρον του, ἀλλὰ καπνίσας αὐτὸ ὀλίγον ἀκόμη, ἐξῆλθε πρὸς τὴν θύραν καὶ ἔρριπεν αὐτὸ ὑπὸ μικρὰν ξυλίνην κλίμακα. Ἀμέ-σως, πρὸς μείζονα ἀσφάλειαν, διευθύνθη πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὅπως συνθλίψῃ διὰ τοῦ ποδὸς τὸ σιγάρον. Τότε ἐγένετο φοβερά ἐκπυρσοκρότησις καὶ τὸ ὅλον οἰκοδό-μημα ἀνετράπη καὶ κατέρρευσε μετὰ πατάγου. Τηλι-καύτη ἦτο ἡ ὁρμὴ τῆς ἐκρήξεως ὥστε ξύλα καὶ σανίδες καὶ κέραμοι ἀνετινάχθησαν ἑκατοντάδας μέτρων μα-κράν. Δύο τῶν ἀνδρῶν εὗρον οἰκτρότατον θάνατον, διαμελισθέντες καὶ ἀπανθρακωθέντες· ὁ βιομήχανος ἔπαθε κάταγμα τῆς κνήμης τοῦ δεξιοῦ ποδός, εὐρέθη δὲ ὑπὸ καταρρεύσαντα τοῖχον, ὑπὸ σωρὸν ξύλων καὶ λίθων.

Ἀγροφύλακες καὶ περίοικοι συνέδραμον πανταχό-θεν· μετὰ μίαν δὲ ὥραν ἐφθασεν ἐν σπουδῇ ἀπόσπασμα σκαπανέων (στρατιωτῶν τοῦ μηχανικοῦ), οἵτινες ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἀξιωματικοῦ εἰργάσθησαν γενναίως πρὸς κατάσβεσιν τοῦ πυρός.

Τὸ θέαμα ἐν τῇ τραγικότητι αὐτοῦ εἶχεν ἀπαισίαν μεγαλοπρέπειαν· πόσον ἀνωτέρα εἶνε ἡ πραγματικότης τοῦ πλάσματος! ἀνέγνωσα πολλὰς περιγραφὰς τοῦ Δίκενς καὶ τοῦ Ζολᾶ, ἀνέγνωσα σκηνὰς φοβερῶν ἀγ-ωνιῶν, σπαραξικαρδίων ὀλέθρων, ἀλλὰ τὰ διαμελισθέντα καὶ ἀπανθρακωθέντα ἐκεῖνα πτώματα, οἱ βιαίως ἐκ-σφενδονηθέντες ἄμορφοι ἐκεῖνοι ἀνθρώπινοι ὄγκοι συνεκλόνησαν τὴν φαντασίαν μου ὅσον δὲν θὰ κατάρ-θουν χιλιάδες περιγραφικῶν ἐπιθέτων καὶ ῥημάτων.

Φαίνεται ὅτι αἱ ἡμέραι αὐταὶ εἶνε ἡμέραι σφοδρῶν συγκινήσεων· πρὶν συνέλθωσιν αἱ Ἀθῆναι ἐκ τῆς ταρ-αχῆς, γεγονὸς ἄλλης φύσεως συνετάραξεν αὐτάς. Ἀπὸ τῆς ἐσπέρας, ἐν ταῖς πλατείαις καὶ ταῖς ὁδοῖς ὄμιλοι συνδιελέγοντο μετ' ἐνδιαφέροντος· κινήσεις τις ἐπεκράτει ὥσει ἀσύνηθές τι συνέβαινε· διεδίδετο ὅτι ὁ κ. Τρικού-πης ἀπεχώρησεν ἐκ τῆς Βουλῆς μετ' ὅλης τῆς ὑπ' αὐτὸν ἀντιπολιτεύσεως· τὴν ἐπαύριον αἱ πρωῒναι ἐφημερίδες ἐπεβεβαίουν τὸ πρᾶγμα· μετὰ τὴν οἶνον ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς τῶν δέκα τρικουπικῶν βουλευτῶν, Ἀττικῆς καὶ